

**Yhdenvertaisuus
Naisiin kohdistuva väkivalta
Lasten asema erotilanteissa**

Hallitusneuvottelut 15.5.2023

**Yhdenvertaisuusvaltuutettu/
Naisiin kohdistuvan väkivallan ja
ihmiskaupparaportoiija**

Kristina Stenman

Yhdenvertaisuusvaltuutetun lakisääteiset tehtävät

- Puuttuu syrjintään ja edistää yhdenvertaisuutta
- Toimii kansallisena ihmiskaupparaportoijana
- Valvoo maastapoistamisen täytäntöönpanoa
- Seuraa ja edistää ulkomaalaisten oikeuksien toteutumista
- Toimii naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijana
- (2022-: vanhusasiavaltuutettu YVVn toimiston yhteydessä, mutta oma virasto)

**Kohti yhdenvertaisempaa
yhteiskuntaa:
yhdenvertaisuusvaltuutetun
suosituksia hallituksen-
muodostajille**

Eduskunnan vastaus yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomukseen K 7/2022 vp; lausumat 18.11.2022 1/2

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto

1. toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, joilla yhdenvertaisuussuunnittelua ja yhdenvertaisuusvaikutusten arviointia parannetaan ja vahvistetaan julkisessa hallinnossa ja lainvalmistelussa,
2. toteuttaa tarvittavat toimenpiteet syrjintää ja rasismia koskevan tiedon järjestelmällisen keruun mahdollistamiseksi ja turvaa työn vaatimat resurssit,
3. varmistaa, että viranomais- ja välttämättömyyspalveluita digitalisoitaessa turvataan palveluiden helppokäyttöisyys, saavutettavuus ja monikanavaisuus,

Eduskunnan vastaus yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomukseen K 7/2022 vp; lausumat 18.11.2022 2/2

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto

4. toteuttaa tarvittavat toimenpiteet ihmiskaupan uhrien tunnistamiseksi ja avun pariin ohjaamiseksi hyvinvointialueilla,
5. selvittää ja toteuttaa lainsäädännön tai toiminnan muutokset, joilla turvataan ihmiskaupan uhrien turvallinen ja tuettu asuminen,
6. selvittää lainsäädännön muutokset, joilla lapsen oikeuksien täysimääräinen toteutuminen turvataan, kun lapsi tai jompikumpi hänen vanhemmistaan on ulkomaalainen

**Yhdenvertaisuusvaltuutettu
suosittelee, että...**

**Yhdenvertaisuusvaltuutetun
suositukset hallitusohjelmaan
2023-2027**

Yhdenvertaisuuden edistämistä tehostetaan valtionhallinnossa ja lainvalmistelussa

- Yhdenvertaisuuden edistäminen ja sitä mittaavat kriteerit otetaan osaksi tulosohjausta kaikilla hallinnonaloilla – käynnistynyt, ja osa VM:n tulosohjausohjetta vuodelle 2024
- Valtioneuvosto käynnistää lainvalmistelun yhdenvertaisuusvaikutusten arvioinnin kehittämisohjelman, jolla tarkennetaan arviointiohjeita.
- Varmistetaan pitkäjänteinen syrjintää ja rasismia koskeva tutkimus ja seuranta, sekä rasismin vastaisen toimintaohjelman jatko.
- Valtioneuvosto valmistelee sateenkaaripoliittisen toimintaohjelman toimenpiteineen.

Digitalisaatiohankkeissa ja tekoälyn käytössä varmistetaan yhdenvertaisuus ja saavutettavuus

- Digi arkeen -neuvottelukunnan [ehdottamat toimenpiteet](#) perusoikeuksien toteutumiseksi digitaalisissa palveluissa toteutetaan. Sähköinen tunnistautuminen on toteutettava yhdenvertaisesti kaikille.
- Turvallinen tuettu asiointi sekä puolesta asiointi mahdollistetaan kaikille, riippumatta siitä onko apua tarvitsevalla henkilöllä sähköisen tunnistautumisen välineitä.
- Valtioneuvoston tekoälyä hyödyntävissä hankkeissa ja hankinnoissa varmistetaan tehokas yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi.
 - Tälle työlle on varmistettava valtioneuvostotasoinen tukirakenne ja sovittava ohjaus- ja seurantavastuista.

Vähemmistöjen yhdenvertainen pääsy työelämään varmistetaan

- Valtioneuvosto valmistelee ja toteuttaa poikkihallinnollisen tiekartan vammaisten henkilöiden työllistymisen rakenteellisten esteiden purkamiseksi – asenteissa, lainsäädännössä, palveluissa, sosiaaliturvajärjestelmässä.
- Valtioneuvostolle laaditaan selkeät tavoitteet sisältävä ohjelma ja käytännön opas moninaisen rekrytoinnin edistämiseksi.
- Työelämän syrjivien käytänteiden selvittäminen ja purkaminen sekä työelämän moninaisuuden edistäminen ovat edellytys työllisyysasteen nostamiselle

Ulkomaalaislakia uudistetaan niin, että

- Lapsen etu ja oikeudet toteutuvat ulkomaalaisasioissa täysimääräisesti.
- Ulkomaalaislain 36.2 §:n (maahantulosäännösten kiertäminen) soveltamisalaa rajataan siten, että lapsen oikeudet ja oikeus perhe-elämään toteutuvat.
- Turvapaikanhakijan työnteko-oikeutta koskevia säännöksiä yksinkertaistetaan.
- Perheenyhdistäminen mahdollistetaan etenkin kaikille kansainvälistä suojelua saaville yhdenvertaisesti.

**Naisiin kohdistuvan
väkivallan raportoin ja
ihmiskaupparaportoin
suositukset**

Naisiin kohdistuva väkivalta - Tilannekuva

- Naisiin kohdistuva väkivalta on merkittävä ihmisoikeus- ja tasa-arvo-ongelma.
- Väkivallan vastaisen työn on oltava sukupuolisensitiivistä, tavoitteellista ja suunnitelmallista.
- Tarvitaan määrätietoisia toimia:
 - Lainsäädännön uudistuksia
 - Rakenteet väkivallan vastaiselle työlle
 - Tietopohjan kerryttämistä ml. seurannan mahdollistamista
 - Kohdennettuja resursseja

Tarvittavia toimia 1. Lainsäädäntöä on arvioitava

- Rikoslain sukupuolivaikutusten kokonaisarviointi
 - Rikoslain ja muutostarpeiden arviointi tasa-arvon näkökulmasta. Rikoslaisissa tunnistettava paremmin lähisuhdeväkivallan erityispiirteitä
 - Pakottava kontrolli rikosnimikkeenä on tarpeen selvittää
- Lähisuhdeväkivallan sovittelusta luovuttava
 - Lähisuhde- ja seksuaaliväkivalta rajattava lailla rikosoikeudellisen sovittelun ulkopuolelle
- Lapsen edunvalvonnasta kokonaisuudistus
 - Säädetty johdonmukaisemmin ja täsmällisemmin väliaikaisen puolueettoman edunvalvojan määräämisestä lapselle esitutkintaa varten

Tarvittavia toimia 2. Rakenteet kuntoon

- Väkivallan vastaiselle työlle on varmistettava koordinoitu, poikkihallinnollinen rakenne, joka sisältää keskushallinnon, hyvinvointialueet ja kuntatason
 - Ns. rakennelakiin lisätään väkivallasta laintasoinen maininta
- Vakavan parisuhdeväkivallan riskinarviointijärjestelmä MARAK on valtakunnallistettava ja vakinaistettava
- Hyvinvointialueilla on panostettava väkivallan vastaiseen työhön
- Järjestöjen ennalta ehkäisevän ja uhrien ja tekijöiden parissa tehtävän työn resurssit on varmistettava

Tarvittavia toimia 3. Tietopohjaa on kehitettävä

- Viranomaisten rekistereitä ja tilastointia on kehitettävä, jotta naisiin kohdistuvan väkivallan yleisyyttä pystytään seuraamaan ja väkivallan vastaisen työn toimivuutta arvioimaan
- Kansainvälisesti vertailukelpoista kyselytietoa on kerättävä säännöllisesti
- Kirjauskäytäntöjä on kehitettävä sosiaali- ja terveydenhuollossa

Tarvittavia toimia 4. Lasten tilanne on huomioitava erotilanteissa

- Kansallisen lapsistrategian täytäntöönpanosuunnitelma
 - Käynnistettävä kokonaisvaltainen selvitys vaativista eroista: Parannettava väkivallan ja sen moninaisuuden tunnistamista sekä otettava väkivalta huomioon lapsen huoltajuudesta ja asumisesta päätettäessä
 - Kokeiluna liikkeelle uusi moniammatillinen asiantuntijaelin laatimaan lausunnon tuomioistuimille huoltajuusasioista

Ihmiskaupan torjunta on osa väkivallan vastaista työtä

- Ihmiskauppa on sukupuolistunutta ja naisiin kohdistuvan väkivallan muoto
- Seksuaalisen hyväksikäytön muodossa tapahtuvan ihmiskaupan tunnistamista ja siihen puuttumista on tehostettava sote-palveluissa ja HYTE-alueilla
- Moniammatillista työtä ja auttamisen malleja on kehitettävä yhteistyössä
- Ihmiskaupparikosten selvittämisen erityisasiantuntijuus on turvattava, ja esitutkintojen keskittämistä valtakunnalliselle erikoisryhmälle jatkettava
- Ihmiskaupan uhrien on saatava tarvitsemansa apu ja tuki, myös turvallinen ja tuettu asuminen

Yhteenvetona

Syrjinnän ehkäisy ja haavoittuvan aseman tunnistaminen vahvistaa yhteiskunnan elinvoimaa ja resilienssiä

- Yhdenvertaisuuden edistäminen, inkluusio ja syrjintään puuttuminen ovat työkaluja rakentaa kaikille Suomessa asuville väylät yhteiskuntaan osallistumiselle ja osallisuudelle – ja tukevat erityisesti lasten ja nuorten kiinnittymistä yhteiskuntaan
- Ennaltaehkäisevä työ ja parempi tunnistaminen esimerkiksi lähisuhdeväkivallan tai ihmiskaupan osalta voi estää vakavia oikeudenloukkauksia ja rikoksia
- Yhdenvertaisuusvaltuutettu ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta muodostavat matalan kynnyksen oikeussuojakeinot syrjintään puuttumiselle, jotka myös vähentävät tuomioistuinten kuormitusta

Kiitos!

YHDENVERTAISUUS
VALTUUTETTU

DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OVTTAVEARDÁSAŠVUOĐAÁITTARDEADDJI

YHDENVERTAISUUSVALTUUTETUN TOIMISTO

Tel +358 (0) 295 666 800

www.syrjinta.fi

 www.facebook.com/yhdenvertaisuus

 @yhdenvertaisuus

 @yhdenvertaisuusvaltuutettu